Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan opoldne.

Uredništvo in upravništvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6, 1. nadstr., Učiteljska tiskarna.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Reklamacije za list so poštnine proste.

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 30·—, za pol leta K 15·—, za četrt leta K 7·50, za mesec K 2·50. Za Nemčijo celo leto K 33·60, za ostalo tujino in Ameriko K 42·—. Posamezne številke po 10 v.

Inserati: Enostopna petit vrstica 30 v; pogojem prostor 50 v; razglasi in poslano vrstica po 60 v; večkratni objavi po dogovoru primeren popust.

Štev. 133. V Ljubljani, četrtek dne 20. decembra 1917. Leto I.

Naročnikom in prijateljem našega lista.

Bliža se novo leto, najlepša prilika za nabiranje novih naročnikov. V petih mesecih se je naš »Naprej« lepo razširil in med delavstvom priljubil ter zagotovil si svoj obstanek. To ne zadostuje! Veliko je še delavcev, ki niso naročniki »Napreja«. Naša dolžnost je, da tudi te pridobimo. Ako bi vsak naš naročnik pridobil samo enega novega naročnika, bi stem veliko koristil ne samo listu, marveč tudi sebi, ker čim več bo naročnikov večji in popolnejši bo list. Pričetek je bil skromen, ali v petih mesecih smo precej napredovali in to kljub skromnim sredstvom, s katerimi smo pričeli, kljub visokim cenam tiska, ki so že vsaj enkrat višje kot pred vojno. Ta prvi uspeh nam zbuja upanje, da bo naše delo še uspešneje. To pa le, če nam bodo vsi zaupniki in prijatelji pri tem delu pomagali. »Naprej« bo tudi v novem letu, predvsem zagovornik delovnega ljudstva napram vsem; zato pa pričakujemo pomoči in podpore v prvi vrsti od delavnega ljudstva. Nimamo bank, nimamo fondov, ki bi nas vzdrževali. Navezani smo samo v skoro izključno na svoje naročnike, ki so po 95% delavci. Zato pa apeliramo na te, da nam ostanejo zvesti in nam pridobivajo nove naročnike.

»Naprej« bo kljub vedno dražjemu tisku ostal pri sedanji naročnini, ki jo za sedaj ne zvišamo, kakor so to napravili vsi meščanski listi. Zato pa tembolj apeliramo na vse prijatelje »Napreja«, da ga povsod razširjajo.

V novem letu mora postati vsak somišljenik neumoren agitator za »Naprej«, ki je najcenejši slovenski dnevnik.

»Naprej« stane samo 2 K 50 vin. na mesec s poštnino ali dostavljanjem na dom.

Sovražniki naše svobode.

Slovenec od 12. XII. očita slovenskim socialnim demokratom okolo »Napreja« to, da jahajo še vedno internacionalo, očividno jerobstvo od Dunaja in Nemcev. Rigorozni marksist dr. Tuma ne veruje v življenski predpogoj naše jugoslovanske državnosti, in v Zagorju ob Savi govori na seji občinskega odbora, kjer se sprejme izjava za našo deklaracijo, sodrug Čobal: — ostro proti našemu jugoslovanskemu stremljenju. To so nezdrave razmere, katere bo treba korenito ozdraviti. Zato pozdravljamo s splošno-narodnega stališča opozicijo v socialno demokratični stranki, ki se je — stoječ na stališču jugoslovanske deklaracije — osamosvojila in bo izdajala svoje lastno glasilo«.

Od svoje strani odgovarjam na politično umazanost klerikalnega lista.

Zavzemal sem se za jugoslovansko idejo, odkar sem politik in menda je moje delce iz leta 1907 prvo stvarno, ki je razpravljalo jugoslovansko idejo. Pisal sem pozneje v »Naših zapiskih« in »Vedi« vedno z vso vnemo za oživotvoritev jugoslovanske ideje in menda sem med vsemi slovenskimi inteligenti v tej stvari največ storil. Kot pripadnik jugoslovanske socialno demokratične stranke stojim na resoluciji meseca decembra 1909, ki je širša nego jugoslovanska deklaracija od 30. maja 1917, omejena na hrvatsko pravo in habsburško dinastijo. Jugoslovanska socialna demokracija je zahtevala vedno in zahteva polno samovlado skupine Slovencev, Hrvatov in Srbov ne glede na meje, dialekte in konfesijo. To je tako jasna in polna ideja, da je pravo časnikarsko lopovstvo, ako se podtika zastopnikom te ideje sovraštvo do svobode lastnega naroda. Temu nasprotno je bila stranka za »Slovencem« dejanjski nasprotna ali indiferentna jugoslovanski ideji do nastopa drja. Kreka.

Očitanja jerobstva od Dunaja je znana premleta fraza klerikalcev in nacionalistov v nelojalnem boju proti jugoslovanski socialni demokraciji. V interesu teh strank je, da se delavska internacionala razbije, a delavski proletariat dobro ve, da je internacionala predpogoj obstoja delavske stranke same, obenem pa predpogoj boja za zdemokratiziranje ljudstva vseh narodov in dežel, zaradi tega tudi stoji in pade z internacionalo. Le omahljivci in oskosrčneži v njenih vrstah se dajejo zapeljavati po sentimentalnem nacionalizmu. Nimamo nič proti novi strujl v stranki, ker vemo, da se stranka le oživi, če bo imela življenja sposobnih misli in dejanj. To pokaže bodočnost.

Klerikalcem okolo »Slovenca« pa pravim, da je največji sovražnik naše svobode oni, ki noče slišati resnice in kateremu je zadnje orožje proti političnemu sovražniku laž in podlost.

V Trstu, 17. decembra 1917.

Dr. H. Tuma.

Politični pregled.

= **Iz državnega zbora.** Na predvčerajšnji seji državnega zbora je poslanec Einspinner predložil interpelacijo, v kateri zahteva, naj se strogo zastraženje ruskih ujetnikov odpravi, stražno moštvo v starosti nad 45 let pa nemudoma pošlje na dopust ali pa naj se odpusti. Nadalje so vložili interpelacije: poslanec dr. Ravnihar glede prepovedi belo-modro-rudeče trobojnice; poslanec Dobernig glede kupčevanja z zalogami italijanskega plena in glede dobave slame in sena v zasedenih delih Italije; končno poslanec dr. Vrstovšek glede nastopa madžarskih vojakov na mariborskem kolodvoru.

= **Proti zvišanju cirkulacije bankovcev** je proračunski odsek sprejel predlog poslanca Krafta, naj se vlada pozove, da skuša z vsemi sredstvi preprečiti nadaljnje zvišavanje cirkulacije bankovcev. Finančni minister baron Wimmer je izjavil, da je vojno ministrstvo v posebni noti že opozoril na pomisleka vredno situacijo, ki je nastala vsled zvišavanja cirkulacije bankovcev. Finančno ministrstvo bo v tem oziru storilo vse, kar je mogoče.

= **Ententa in Avstrija.** „Wiener politische Rundschau" poroča iz Haaga: V nevtralnih politicnih krogih se mnogo razgovarjajo o preobratu, ki je nastal v razpoloženju entente napram Avsto-Ogrski. Dejstvo je, da v ententnem političnem programu že davno več ne igrajo nobene vloge razdelilni načrti za Avstro-Ogrsko, ki najbrže niso izhajali iz sovraštva in nespravljivosti napram monarhiji. Kljub temu so se vzdržali ti načrti do zadnjega časa vsled propagande Čehov, živečih v tujini, zlasti profesorja Masaryka. Sedaj se je baje naveličala ententa teh emiserjev in pustolovcev in idej od njih zastopanih in brez dvoma je, da so precej zrahljale vezi entente s temi, Avstriji sovražnimi Čehi.

= **Dunajska „Zeit" v drugih rokah.** Na čelu predvčerajšnjega večernega lista naznanja „Zeit", da sta list in uprava prešla v roke nove družbe. Dosedanja glavna urednika prof dr. Singer in dr. Kanner sta obenem izstopila iz uredništva. Novi šef lista je dr. Wengraf.

= **Volilna reforma na Hrvatskem** Hrvatski sabor, ki se je dne 10. decembra sestal k novemu zasedanju, razpravlja o predlogi nove volilne reforme. Kakor se iz Zagreba poroča, je sabor predvčerajšnjem soglasno sklenil, da prične o volilni reformi podrobno debato. Pričakuje se, da bo predloga še pred božičem povoljno rešena.

= **Mirovno sporočilo Nemčije.** Lord Robert Cecil je obvestil Reuterjev urad, da je to, kar naj bi bil nemški odgovor na Balfourjevo izjavo v parlamentu o nemškem mirovnem sporočilu meseca septembra, brez stvarne podlage. Kakor Wilson je tudi Anglija skušala dobiti pojasnila o nemških vojnih ciljih, a brez uspeha. Absolutno neresnično pa je, če se trdi, da se je sovražnika z vednostjo angleške vlade privatnim potom vprašalo za mirovne pogoje. Berlinski Wolffov urad pripominja na to: Lorda Cecila izjava glede nemškega odgovora na Balfourjev govor v angleškem parlamentu ne more ovreči poročila Wolffovega urada. Lord Cecil pač dobro ve, da niso javni ministrski govori, o katerih bi se razpravljalo. Končna opazka pa ni v soglasju z znanimi dejstvi. Ali je Lordu Cecilu znano, da je angleški diplomat na služenem mestu meseca avgusta izročil neki nevtralni državi sporočilo glede nemških vojnih ciljev? Ali lord Cecil trdi, da se to sporočilo ni podalo po naročilu angleške vlade, in ali se to sporočilo ni izročilo nevtralni vladi pod okolnostmi, ki so morale vzbuditi mnenje, da angleška vlada pričakuje primernih korakov dotične nevtralne države?

= **Izmenjava ujetnikov med Rusijo in centralnimi državami.** Pariški „Goulois" izraža bojazen, da se pripravlja Rusija za izmenjavo svojih 1,700.000 ujetnikov. Iz centralnih držav bi se vrnilo v Rusijo nad 3 miljone vojnih ujetnikov. Hervejev list izraža upanje, da se slovanski ujetniki ne vrnejo iz Rusije. Jugoslovanski in ukrajinski ujetniki da ostanejo gotovo v Rusiji zato, da jim ne bo treba zopet v vojno.

= **Začetek mirovnih pogajanj.** Vlada boljševikov poroča iz Petrograda, da prično končnoveljavna pogajanja za mir 28. decembra. Udeležba entente je odvisna od tega, če se raztegne premirje še na druge fronte.

= **Stiki Rusije z vnanjim svetom.** Reuterjev urad poroča iz Petrograda: V sporočilu o diplomatičnih kurirjih izjavljajo ljudski komisarji, da smatra sovjet za potrebno, da stopi v stik ne le z vladami, ampak tudi z revolucionarnimi in socialističnimi strankami vseh dežel.

= **Na Francoskem in Angleškem narašča** želja po miru, tako je sporočila francoska socialistična manjšina boljševikom v Stockholm. Manjšina pravi, da so na Francoskem že vsi siti vojne in da vlada splošno hrepenenje po miru. Enako je tudi na Angleškem.

= **Lord Beresford o odločilni usode sveta.** Londonska „Morning Post" objavlja naslednje pomembno pismo admirala Beresforda. Dospeli smo do krize v svetovni vojni. Položaj je poln notranjih in vnanjih nevarnosti za državo. Bodočnost sveta je odvisna od izida gigantičnega boja med angleško in nemško državo. Katera od obeh bo dlje vztrajala, tista bo zmagala. Ena mora podleči. V tem usodnem trenutku se širi val dvoma in strahu čez deželo, katerega je pismo lorda Lansdowneja še pomnožilo. Bili smo zadnje dni v težavnem položaju, a neuklonljivi duh našega plemena v očigled navidezno nepremagljivih nevarnosti nas je rešil. Tudi v tem primeru bo konec isti, če uvidimo, da zmaga mora biti naša, če naj Britanija sploh obstoji. Duh mora biti doma isti, kakor na morju in v strelskih jarkih, ker sicer bi bile zastonj vse strašne žrtve naših najboljših mož.

= **Pred nevihto v Italiji.** „Neue Züricher Nachrichten" objavljajo od posebne strani informacijo iz Italije. Glasom te informacije stoji Italija danes pred polomom. Razburjenost je splošna. Od Milana do Neapla in Palerma in v večjih mestih se zadržuje izbruh nevolje vojaškimi četami, na deželi pa in zlasti v srednji Italiji so razmere že anarhične. Mogoče, da se terorizmu vlade za nekaj časa še posreči preprečili izbruh ljudske nevolje, a nevolja narašča od dne do dne, dočim vlada v višjih krogih moralična depresija in resignacija. Vsak trenotek se lahko pripeti nekaj izrednega in nepričakovanega. Grožnje ententinih agentov so brez uspeha. Govori se splošno, da se v primeru represalij pridrže podaniki entente kot talci. Parlament je v javnem mnenju izgubil vsak pomen.

= **Amerika zahteva revizijo vojnih ciljev Italije.** Wolffov urad poroča: Na pariški konferenci aliirancev je zahtevala Amerika, da se prekliče obljuba, dana Italiji, da dobi Italija dalmatinsko obal. Na konferenci je bilo tudi sklenjeno, da se odvzamejo Italiji obljubljene prednosti v Mali Aziji.

Dnevne beležke.

— **S seje deželnega odbora kranjskega.** Glede draginjskih doklad učiteljstvu na ljudskih in meščanskih šolah sklene deželni odbor, da razdeli med učiteljstvo enkratno draginjsko podporo, kakor jo je bil sklenil državni zbor. Z ozirom na to državno akcijo odpadejo draginjske doklade učiteljstvu, kakršne je razdeljeval doslej deželni odbor. Le za veroučitelje, ki niso deležni državne akcije, veljajo še vedno zvišane nagrade. — Deželne in občinske doklade na vrednostni prirastek nepremičnin se pobirajo še dalje do 31. decembra 1918. — Deželni uslužbenci, deželni vpokojenci in užitninski uslužbenci dobe za čas od 1. januarja 1918 do 30. junija 1918 draginjske doklade po analogiji tozadevne naredbe za državne uslužbence. — Občini Dobrova se dovoli, da pobira v letu 1917 na vse direktne davke razen dohodarine in plačarine 100 odstotno doklado. — Pri vladi se prosi za dovoljenje, da se oddajajo odslej pod 14 let stari dečki za prisilno vzgojo Salezijancem na Rakovniku. — V protislovju s sklepi deželnega zbora se je »Zadružna Zveza« uprla reviziji po deželnem zadružnem uradu in tudi ni izpolnila drugih od deželnega zbora določenih pogojev. Vsled tega se je soglasno sklenilo, da »Zadružna Zveza« preneha biti strokovni organ dežele in da se ima vseučiliški zaklad nemudoma vrniti svojemu prvotnemu namenu. Kot strokovni organ deželnega odbora v zadružnih zadevah se do nadalje določi »Zadružna centrala« v Ljubljani. — K uradnemu komunikeju pristavlja »Slovenski Narod«, da se te seje nista udeležila **dva** odbornika, baron Apfaltrern in dr. Triller. In potem je sklepal deželni odbor »soglasno«.

— **Vseučiliški fond.** O tem piše »Slovenski Narod«: Na sobotni seji deželnega odbora je bilo tudi »soglasno« sklenjeno, da se odvzame »Zadružni Zvezi« takozvani vseučiliški fond, ki je bil svojčas izročen kot brezobrestno posojilo dežele. V prvi vrsti je to čin maščevanja drja. Šusteršiča nad »Zadružno Zvezo«, oziroma nad rajnim drjem. Krekom. Kako hoče deželni odbor ta vseučiliški fond naložiti, oziroma vporabiti, tega nam komuniké o sobotni seji ne pove. Komuniké pa tudi ne priobčuje drugega »soglasnega« sklepa, ki ni nič manj važen kakor oni, da zahteva dežela vse-učiliški fond nazaj. Pač pa interesantnejši! Deželni odbor je namreč v soboto dovolil Zadružni centrali za »asanacijo nekaterih zadrug na deželi« nad 250.000 kron podpore iz zadružnega garancijskega fonda. Na vprašanje, koliko znaša ta garancijski fond, bi nam deželni odbor le težko dal odgovor. Svojčas se je govorilo o 100.000 K. Ako primerjamo sklep, ki se tiče vseučiliškega fonda z onim, ki se tiče garancijskega fonda, se nam vzbujajo razne čudne misli o pomenu besed, da se naj vseučiliški fond »nemudoma vrne svojemu prvotnemu namenu«.

— **Podjetnik Štefe in njegov pokrovitelj dr. Šusteršič.** Na sobotni seji deželnega odbora je bilo tudi sklenjeno, da se prepusti g. Štefetu deželno gledališče v najem za čas od 1. septembra 1917 do 15. oktobra 1918 za najemščino

LISTEK.

DR. H. TUMA:

V Internacijonala.

(Dalje.)

Na izvenrednem kongresu v Bazelu novembra 1912 ob balkanski vojni, ko je proletarijat vprvič stal resno pred vprašanjem, kako potem svoje akcije preprečiti vojno, je delavstvo izreklo sledeča vodila:

1. socialistom na Balkanu se priporoča, da se z vso silo upro sovraštvu, katero se zanaša med Srbe, Bulgare, Rumene, Grke, Turke in Albaneze;

2. socialistom Avstro-Ogrske, Hrvatske in Bosne se nalaga, da se upro vsem poskusom monarhije proti kraljevini srbski. Socialistom Avstro-ogrskim se je še posebno nalagalo, da se bore za jugoslovansko demokratično avtonomijo;

3. socialistom Avstro-ogrskim in Italije se je nalagalo, da se bojujejo proti vsakemu poskusu, da se zavojuje Albanijo, katera naj bi stopila kot avtonomna država v federalistično-demokratično zvezo balkanskih narodov;

4. proletarijatu pruskemu, finlandskemu in poljskemu se je naročalo upreti se proti carizmu, ki je trdnjava vsake reakcije v Evropi in posebno upreti se vsakemu poskusu izvesti aspiracije na Armenijo in Carigrad;

5. socialisti angleški, francoski in nemški morajo se upirati vsaki politični osvojitvi Male Azije;

6. socialistom angleškim in nemškim se priporoča, naj se bore proti antanogizmu med obema državama, zanesenemu umetnim potem od njih vlad, ter da delajo na omejitev pomorskega oboroževanja in za odpravo pravice na pomorski plen;

7. socialistom francoskim, nemškim in angleškim priporoča se, naj delajo proti vsaki zvezi z carizmom, ki je največja nevarnost za svetovni mir;

8. dolžnost delavcev vseh dežela se je upirati pri vsaki priliki in z vsemi sredstvi kapitalističnemu imperijalizmu.

Sledil je zadnji mirovni kongres v Bernu maja meseca 1913, ki bi imel združiti ves proletarijat na odpor v dejanski akciji proti preteči vojni. Nad tem vprašanjem razbila se je druga internacionala, posebno vsled različnega stališča nemških socialistov in francoskih, od katerih so prvi stali že takrat na stališču, da mora nemška socialna demokracija za slučaj vojne s svojo državo.

Kakor je stara internacionala poginila, ker ni imela konkretne organizacije v posameznih državah, tako je druga internacionala morala poginiti, ker so se bile posamezne skupine po državah in narodih razvijala vsaka po danem položanju in razmerju in je bil medsebojni stik le formalen. Na kongrese druge internacionale prihajali so sicer zastopniki dela svetovnega proletarijata, a vsled razcepljenosti proletarijata po narodih in državah se je le z trudom v dolgotrajnih sejah komisij spravilo skupaj nekaj resolucij. Polagoma je delavstvo jelo videti v internacionali le perijodične internacijonalne kongrese in stalni internacionalni bureau — oboje okrepenelo.

Druga internacionala kot nameravana zveza posameznih državnih skupin socialne demokracije bila je v krutem nasprotju z dejanstvenostijo. Tudi druga internacionala bila je le zamisel in eksperiment. Svetovni dogodki za druge internacionale in orjaška narast posameznih narodnih organizacij socialne demokracije pa je po dejanju odpiralo novo spoznanje in zahtevalo novo internacionalo.

Razvoj internacionalne gospodarske skupnosti in absolutna odvisnost gospodarskih ozemelj med seboj postali ste najpriprostejša realiteta sveta. Ta realiteta siliti je morala vedno delavstvo v skupno zvezo v boju proti internacionalnim kapitalom. Radi tega sili misel nove internacionale na dan bolj in bolj pri onih skupinah socialne demokracije, ki so bile ustanovljene pozneje že v dobi silnega razvoja svetovnega gospodarstva. Istočasno pa se kaže vsakemu delavcu, da je njegova organizacija nedoločljivo vezana z lastno državo. Temu dal je izraza Jean Jaurés na kongresu v Bruselu, ko je slovesno izrekel pred delavstvom: »prisežimo, da bomo varovali celotnost svoje domovine in da vzdržimo svetovni mir«. Francozi prišli so ob vedno hujšem pritisku narodne države do izpoznanja, da ne more socialna demokracija nobene države opustiti samoobrambo svojega naroda toliko časa, dokler ni internacionalna zveza delavstva toliko mogočna, da lahko zajamči narodno eksistenco tudi za slučaj poraza. Delavstvo je uvidelo, da so interesi meščanskih slojev odločilni pri vprašanj vojne in miru in da internacionalne zveze delavstva niso močne dovolj zadržati med njimi konflikte. Prodrlo je spoznanje, da je treba internacionalo postaviti na nov temelj, spoznanje ki se je izražilo na mirovni konferenci v Stockholmu. Internacionalizem in nacionalizem našel je v socialni demokraciji sedaj v svojo formulo: Samoodločitev narodov. Vsi narodi med seboj jamčiti imajo za svobodno samoodločevanje. Sredstvo narodne zveze med seboj pa je polna demokracija. Nositelj te demokracije je delavstvo. Internacionala ni mogoča preko držav, ampak le potem preosnove posameznih držav in njih notranje organizacije.. Prva taktična naloga socialne demokracije je toraj preosnova držav v boju posameznih frakcij socialdemokracije po državah s podpiranjem vsega organiziranega delavstva. **Internacionala ni konečno nič drugega nego skupnost narodov. Individuelna kultura vsakega naroda opravičuje samostojnost in samoodločevanje vsakega naroda, svetovna skupnost gospodarskega življenja pa veže en narod na drugega.** Svetovno gospodarstvo dobiva odraza v internacionalizmu, sklenjeno gospodarsko ozemlje in izkoriščanje prirodnega bogatstva tega ozemlja po enem narodu pa se odraža v nacionalnem imperijalizmu.

(Dalje prih.)

70.000 kron, od katerih pa si sme odbiti gospod Stefe na mesec po 600 kron iz naslova »nagrade« za vodstvo kino predstav od leta 1915 do 1. septembra 1917. Gospod Stefe je nadalje izročil glednališkemu fondu od čistega dobička »Kino-Central« 116.000 kron. Strokovnjaki so pa mnenja, da je ta vsota premajhna, da bi se izvršila popravila, ki bodo potrebna vsled poškodb, povzročenih od predstav kinematografa. Te številke kažejo, da zasluži gosp. Stefe ogromne vsote s Kino-Centralom, ker bi drugače ne mogel plačevati tako visoke najemščine. Dr. Sustršič dobro plačuje svoje zveste oprode in gospodu Stefetu, svojemu najbolj zanesljivemu zaupniku, je postlal izredno menko. Vsa zadeva z glednališčem pa je javen škandal, ker dr. Sustršič ni lastnik stavbe, ampak le njen varuh, in kot tak bi moral vse svoje osebne koristi in nagnjenja podvreči splošni koristi. Dr. Sustršič seje neprestano veter, žel bo vihar, ki odnese njega in njegove zveste služabnike.

— **Sobotna seja deželnega odbora** je bila res nad vse zanimiva. Storili so se samo važni sklepi in prav takrat, ko sta manjkala dva odbornika, dr. Triller in baron Apfaltrern. To najbrže ni slučaj; gotovo je bil namen Sustršičev, da spravi v ugodnem trenotku vse tiste zahteve do sklepov, ko ne bo navzoča opozicija, ki bi drugače naleteli na odpor. Sobotni dogodki zopet očitno kažejo, v kakšnih koruptnih razmerah živimo, da velja še vedno stara pesem o koritih in da postaja kranjski deželni glavar od dne do dne predrznejši.

— **Deželna konferenca** socialnodemokratične stranke v Trstu je bila 16. decembra 1917 ob povoljni udeležbi. Razmere v Trstu ne dopuščajo uspešne agitacije, zaradi tega je že dovolj ugoden rezultat, da je sploh bilo mogoče sklicati deželno konferenco. O poročilu delovanja začasnega odbora se je razvila precej živahna debata zaradi nove struje v stranki. Po eni strani je preciziral sodrug Tuma kot svoje stališče, katero mora tudi zavzemati stranka, da je temelj vsemu dejanju in nehanju stranke prvič proletarski revolucionarni razredni boj, drugič poln demokratizem ljudstva. Glede jugoslovanskega problema je edino-le merodajna resolucija od decembra 1909, ki je širšega in načelnejšega stališčča in vsebine, nego jugoslovanska deklaracija, kajti odklanjati moramo vsako stališče historičnega in dinastičnega prava. Socialnodemokratična stranka je jasno izrekla, da je njen cilj polno narodno edinstvo Slovencev, Hrvatov in Srbov brez vsakega najmanjšega pridržka in v tem zmislu mora tudi delovati. Kar se tiče gibanja in taktike v stranki, pa je le želeti živahnega narodnega dela v kulturnem zmislu in napredovanja z modernim gibanjem časa. Stališče takozvane struje »omladine« sta zavzemala sodruga Ferfolja in Golouh, ki sta se izrekla brez vsakega pridržka za jugoslovansko deklaracijo in za radikalno smer gibanja za priboritev narodnih pravic, najbolj proletarskemu narodu Slovencev. Na strankinem zboru pričakujemo torej živahno debato. Želimo, da se duhovi izčistijo, pojmi izbistré. Ako privede novo gibanje v stranki do intenzivnejšega dela omladine, pridobi stranka le na moči in ugledu. Najvišji zakon pa mora ostati vsem strankarjem edinost stranke.

— **Za povišanje draginjskih doklad ljubljanskim mestnim uslužbencem** je odobril deželni odbor zahtevani kredit K 100.000. Občinski svet je prepustil županu razdelitev. Deležni bodo tega zvišanja vsi nastavljenci in tudi delavci mestnih podjetij. Občinskemu svetu se pridržuje pravica, da sme predlagati naknadno zvišanje. Župan je pa mnenja, da ne bo občina mogla dovoljevati takih doklad kakor država, ker občinski svet tako nerad dovoljuje prejemke občini.

— **Koliko premoga potrebuje Ljubljana in koliko ga je dobila.** V enketi na Dunaju so določili, da gre Ljubljani 140 ton premoga na dan. To je čedna številka. Na podlagi teh številk se je izračunalo, da dobe stanovanja, obstoječa samo iz kuhinje, 900 kg premoga, stanovanja s kuhinjo in eno sobo 1900 kg, stanovanja s kuhinjo in dvema sobama 2900 kg, stanovanja s kuhinjo in tremi sobami 3900 kg premoga, kar bi bilo primerno. Danes pa imamo 18. decembra. Po računu bi bila morala dobiti Ljubljana od 15. oktobra do danes vsaj 800 vagonov premoga, dobila ga je pa 174 vagonov. Vrhu tega je vlada sama dobila nekaj vagonov, ki jih sama razdeljuje, vsega skupaj pa Ljubljana ni dobila niti 30% svojega kontingenta. Na ta način dobe nekateri velike množine, drugi pa ničesar. Na karte za premog se je mogel oddati do sedaj le premog za kuho, za kurjavo pa le malenkost. Vzpričo tej nevarnosti se je mestna občina trudila, da si nabavi čim več drv, dasiravno drva premoga ne morejo nadomestiti. Preskrba je bila združena z velikimi težavami. Vsak posestnik gozdov je zahteval delavcev. Težava je bila tudi s spravljanjem na kolodvor. Kljub temu ima mesto nekaj tisoč metrov drv in te razdeljuje sedaj med najrevnejše sloje.

— **»Resnica«** se bo zval novi list, ki ga prične izdajati v soboto gosp. dr. Šusteršič. Veliki možje pa res znajo poiskati svojim glasilom duhovita imena. Resnica in politika sta si pri meščanskih strankah pač prav tako nasprotni kakor v naravi ogenj in voda. Terorizem — resnica — politika, v teh besedah menda ne bo prave logike.

— **Sodrugi kot gostje** na našem desetem strankinem zboru dobe vstopnice pri sodr. Petejanu pri »Napreju«. Vstopnice za goste se bodo izdale le v omejenem številu.

— **Smrtna nesreča na železnici.** Železniški višji kondukter Anton Salomon je v nedeljo zjutraj na mariborskem kolodvoru tako nesrečno padel na tiru, da ga je vlak povozil. Bil je na mestu mrtev.

— **Povožen begunec.** Šestdeset let stari goriški begunec Josip Skalic je na kolodvoru na Brezovici pri Ljubljani prišel pod vlak. Kolo mu je odrezalo levo roko.

— **Tatvina na kolodvoru.** Na Zaloškem kolodvoru sta te dni dva dečka kradla perilo iz železniškega voza. Ko ju je opazil orožnik, sta zbežala. Eden je vrgel od sebe tri ukradene srajce ter je ušel; drugi pa je padel in prišel v roke orožniku.

— **Člane kons. društva rudarjev** v Hrastniku vljudno opozarjamo, da dvignejo do 25. t. m. dividendo. Po 25. decembru se vpiše nedvignjena dividenda kot hranilna vloga.

Načelstvo.

Vojna.

Dunaj, 19. decembra. (Kor. ur.) Uradno se razglaša: Na ruski fronti premirje. — Na italijanskem bojišču so čete 4. avstro-ogrske divizije in pešpolk št. 7 z učinkovitim sodelovanjem artiljerije vkljub neugodnim vremenskim razmeram vzhodno od Brente vzele z naskokom sovražnikove pozicije pri Lepre ter razširile tudi uspeh pri Monte Asolone, kjer je bil sovražnik pričel s protinapadi. Ujeli smo 49 častnikov in nad 2000 mož. Vzhodno od Monte Solarolo so nemške čete zavrnile sovražne napade. — Šef generalnega štaba.

Berlin, 19. decembra. Wolffov urad poroča iz glavnega stana: V posameznih odsekih Flanderske fronte, zlasti na južnem obrežju Scarpe pri Moeuvresu in Graincourtu, živahen topovski ogenj. Pri nepričakovanem naskoku pri Craonne smo ujeli večje število Francozov. — Naši letalci so napadli z bombami London, Ramsgate in Margate ter dosegli učinkovite uspehe. — Na ruski fronti nič novega. — Na macedonski fronti ob Vardarju živahno artiljerijsko delovanje. — Na italijanskem bojišču med Brento in Piavo močan topovski ogenj. — Ludendorff.

Državni zbor.

Na Dunaju, 19. decembra.

Poslanska zbornica nadaljuje debato o včerajšnjih nujnih interpelacijah. Prelat Hauser je nastopal proti Staneku. Glabinski je zahteval združitev vseh Poljakov, dr. Ravnihar je, dejal, da je zahteva, da se udeleže tudi ljudski zastopniki mirovnih pogajanj, upravičena zato, ker še ni ugotovljeno, če res reprezentira stranka, ki nastopa danes v imenu Rusije, Rusijo. Govornik razmotriva nato notranja politična vprašanja in pravi, da je tudi jugoslovansko vprašanje mednarodno vprašanje in nobenega vzroka ni, da bi se postopalo z Jugoslovani drugače nego s Poljaki. Govorilo je o zadevi še več poslancev. Nato je podal ministrski predsednik sledečo izjavo:

V sporazumu z ministrom za zunanje zadeve sporočam zbornici z ozirom na obravnavo interpelacij, da določujejo ustavnopravne uredbe, da je poverjeno zastopstvo pri mirovnih pogajanjih ministru za zunanje zadeve. V protislovju z duhom vseh ustavnih držav bi bilo, če bi nadzorovali vlado pri pogajanjih za mir sosveti, kakršne zahteva interpelacija. Zato se ne moremo podrobnejše baviti s tem predlogom. Samoposebi umevno pa je, da bodo predložene pravočasno eventualno sklenjene mednarodne pogodbe zakonodajnim korporacijam, v kolikor zahtevajo glasom ustave take pogodbe odobritve teh korporacij. Druga interpelacija posl. Staneka in tovarišev vprašuje, če je preskrbljeno, da se izboljšajo naše razmere v prehrani z dovozom iz Rusije. Pogodba za premirje določa, da je dovoljena izmenjava in prodaja blaga za vsakdanje potrebščine na občevalnih mestih fronte. Natančnejše določbe o tem se sklenejo v Petrogradu med obojestranskimi zastopniki. Glede interpelacije posl. Adlerja in tovarišev, bo izhajala c. kr. vlada pri mirovnih pogajanjih z Rusijo iz temelja, da želimo skleniti mir brez teritorialnih in gospodarskih nasilstev napram Rusiji. To načelo velja tudi za druge države. Napram onim sovražnikom, ki bi vztrajali še nadalje pri nadaljevanju vojne, pa seveda ne more veljati ta nesebični vojni cilj za vso bodočnost. Ta namen avstrijsko-ogrske vlade je znan vsej sovražni tujini, zato nimamo povoda, da bi v sedanjem trenotku ponujali sovražnikom nove mirovne predloge.

Prihodnja seja jutri.

Zadnje vesti.

Vlada boljševikov napoveduje Ukrajini vojno.

Petrograd, 19. decembra. (Agentura.) Sovjet ljudskih komisarjev priznava narodno ukrajinsko republiko in njeno pravico na popolno ločitev od Rusije ter pravico, da prične pogajanja z rusko republiko glede medsebojnega federativnega razmerja. Ukrajinska »rada« je poskušala razorožiti sovjetove čete, ki stoje v Ukrajini. Rada podpira zaroto proti sovjetovim četam, sklicujoč se pri tem na dozdevne pravice za samostojnost donskega in kubanskega ozemlja, ter podžiga s tem sovražen upor Kaledjinov. Upirajoč se interesom ogromne večine kozakov zapira rada pot četam, ki so bile odposlane proti Kaledjinu, in se na ta način postavlja na stran sramotnega izdajstva revolucije. Sovjet ljudskih komisarjev predlaga vsled tega ukrajinskemu ljudstvu in ruski republiki naslednja vprašanja: 1. Ali se rada zaveže, da opusti vsak poskus desorganizacije na fronti? 2. Ali se rada zaveže, da brez dovoljenja armadnih poveljnikov ne bo pustila četam prehoda čez svoje ozemlje, zlasti ne četam, ki korakajo v smeri na Don, Ural ali v druge kraje? Ali se rada zaveže, da bo opustila vsak poskus razoroženja sovjetovih polkov in »rdeče garde« v Ukrajini, in da bo takim četam odvzeto orožje takoj vrnila? Če v 48. urah ne bo povoljnega odgovora, bo sovjet ljudskih komisarjev proglasil, da se nahaja rada v vojnem stanju proti oblasti sovjetov Rusije.

Konflikt z Ukrajino in mirovna pogajanja.

Dunaj 19. decembra. O konfliktu med Rusijo in Ukrajino piše oficiozna „Wiener allgemeine Zeitung“: Nerazveseljivi dogodki v nekdanji ruski carevini dokazujejo, kako zamotan je notranji položaj države, s katero nam je pričeti mirovna pogajanja. Četudi pomenja konferenca v Brestu Litovskem važen korak naprej, bi vendar bilo pogrešeno, udajati se v tem trenotku prevelikim nadam. Ne smemo pozabiti, da smo še le ob začetku zelo težavnega in od marsikaterih nepredvidnih slučajev odvisnega podjetja. Če res pride do konflikta med Rusijo in Ukrajino, se dalekosežnost takega dogodka glede njega upliva na mirovno delo trenotno še ne da presoditi. Eno pa se da ugotoviti že sedaj: da je notranji položaj Rusije tak, da moramo biti pripravljeni na presenečenja.

Sovjeti in rada.

Petrograd 19. decembra. (Agentura.) Z ozirom na najnovejše dogodke in z ozirom na stališče ukrajinske rade so razpravljali delavski in vojaški sovjeti v Harkovu o odnošajih k osrednji radi. Sprejeta je bila od boljševikov predlagana resolucija, ki smatra rado kot protirevolucionaren meščanski organ ter pozivlja sovjete na boj proti radi.

Volilna reforma na Hrvatskem sprejeta.

Zagreb 19. decembra. Hrvatski sabor je na svoji današnji seji tudi v tretjem branju sprejel z veliko večino zakonsko osnovo o splošni, enaki in tajni volilni pravici.

Amerika proti aneksijam.

Basel 19 decembra. „Morning Post“ poroča iz Newyorka: V odseku za vnanje zadeve je državni tajnik Lansing izjavil, da vlada Združenih držav nobeni evropski državi ni obljubila pritrdila za teritorialne pridobitve v Evropi ali v kolonijah.

Aprovizacija.

Špeh za II. okraj št. 1 do 600 dobe stranke v petek, 21. t. m. popoldne na Poljanski cesti št. 15. Določen je ta-le red: Od pol 1. do 1. št. 1 do 100, od 1. do pol 2. št. 101 do 200, od pol 2. do 2. št. 201 do 300, od 2. do pol 3. št. 301 do 400, od pol 3. do 3. št. 401 do 500, od 3. do pol 4. št. 501 do 600. Vsaka oseba dobi 1 kg. Kilogram stane 9 K.

Oddaja prekajenega mesa za Moste. Stranke iz Most, ki imajo rumene izkaznice, zaznamovane s črko B in C, dobijo prekajeno meso v petek, dne 21. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa v Ljubljani. Določen je ta-le red: Od 1. do ¾2. popoldne stranke z rumenimi izkaznicami B, št. 1 do konca, od ¾2. do 3. stranke z rumenimi izkaznicami C št. 1 do konca. 1 oseba dobi pol kg, 2 in 3 osebe 1 kg, 4 in 5 oseb 1 in pol kg, 6 in več oseb 2 kg. Kilogram stane 4 K.

Oddaja prekajenega mesa za Vič. Stranke iz Viča, ki imajo rumene izkaznice zaznamovane s črko B in C, prejmejo prekajeno meso v petek, dne 21. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa v Ljubljani. Določen je ta-le red: Od 3. do ¾4. stranke z rumenimi izkaznicami, zaznamovanimi s črko B, št. 1 do konca, od ¾ 4. do 5. stranke z rumenimi izkaznicami C št. 1 do konca. — 1 oseba dobi pol kg, 2 in 3 osebe 1 kg, 4 in 5 oseb 1 in pol kg, 6 in več oseb 2 kg. Kilogram stane 2 K.

Krušne komisije bodo uradovale v petek, dne 21. decembra, od 8. do 1. ure popolne. Izdajale se bodo izkaznice za kruh.

Sladkor na izkaznice št. 8 se dobi v trgovini gosp. Fridrich, Poljanska cesta.

Testenine za doječe in nose e matere. Doječe in nosečo matere prejmejo na njave legitimacije, ki jih je izdala aprovizacija posebej zanje, testenine v petek, dne 21. t. m. v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: dopoldne od 8. do 9. pridejo na vrsto matere z legitimacijami štev. 1 do 150, od 9. do 10. st. 151 do 300, od 10. do 11 št. 301 do 450, popoldne od 2. do 3. štev. 451 do 600, od 3 do 4. št. 601 do 750, od 4. do 5. št. 751 do konca. Vsaka oseba dobi 3 kg kilogram stane 2 kroni.

Brez nakaznic ne bo mesa. Opozarjamo stranke, da ne dobe v bodoče po stojnicah in mesnicah več mesa brez rodbinskih izkaznic, ki imajo na eni strani odrezke za kruh, na drugi strani za meso. Treba je torej, da prinese vsak, ki hoče kupiti meso tako nakaznice s seboj. Ta odredba je bila potrebna, ker je pomanjkanje mesa vsak dan večje in ker so se pojavili prekupci, ki odvažajo meso iz Ljubljane v Trst in druga mesta. Mesarjem, ki ne bodo te odredbe upoštevali, ustavi mestna aprovizacija dobavo živine.

Prodaja petroleja na sive (rodbinske) izkaznice za petrolej. — Na izkaznice za I. okraj pri gosp. Perdanu, Cesarja Jožefa trg št. 1 do 350 dne 21., št. 351 do 700 dne 22., št. 701 do 1000 dne 24. decembra. — **Na izkaznice za II. okraj** a) pri gosp. Schifferju, Gltvni teg na št. 1 do 300 dne 21., št. 351 do 700 dne 22., b) pri Leskovcu Medenu, Sv. Florijana ulica na št. 701 do 1100 dne 21., št. 1101 do 1500 dne 22. decembra. — **Na izkaznice za III. okraj** a) pri gosp. Tenente-ju, Gradaška ulica na št. 1 do 300 dne 21., št. 301 do 600 dne 22., št. 600 do 1000 dne 24. decembra, b) pri gosp. Jelačinu, Cojzova cesta na št. 1001 do 1250 dne 21., št. 1251 do 1500 dne 22. decembra. — **Na izkaznice za IV. okraj.** a) pri g. Medici, Tržaška cesta na št. 1 do 350 dne 21., št. 351 do 700 dne 22. decembra, b) pri gosp. Jemecu, Tržaška cesta na št. 701 do 1000 dne 21. decembra, c) pri gosp. Ješetu, Tržaška cesta na št. 1001 do 1250 dne 21., št. 1251 do 1500 dne 22. decembra. — **Na izkaznice za V. okraj** a) pri gosp. Krivicu, Dunajska cesta na št. 1 do 350 dne 21. decembra, b) pri gospodarski zvezi, Dunajska cesta na št. 351 do 700 dne 21., št. 701 do 1050 dne 22. decembra, c) pri gosp. Mencingerju, Sv. Petra cesta na št. 1051 do 1100 dne 21. decembra. — **Na izkaznice za VI. okraj** a) pri gosp. Štravsu, Škofja ulica na št. 1 do 350 dne 21., št. 351 do 700 dne 22. decembra, b) pri gosp. Mencingerju, Sv. Petra cesta na št. 701 do 1200 dne 22. decembra. — **Na izkaznice za VII. okraj** a) pri gosp. Kreutzerju, Sp. Šiška dne 21 decembra, na št. 1 do 300 dne 22. decembra, b) pri gosp. Simončiču, Spodnja Šiška, na št. 301 do 650 dne 21. decembra, c) pri gosp. Pintarju, Spodnja Šiška, na št. 650 do 1000 dne 21. decembra. — **Na izkaznice za VIII. okraj** a) pri gosp. Mencingerju, Sv. Petra cesta, na št. 1 do 150 dne 24. decembra, b) pri gosp. Šarabonu, Zaloška cesta, na št. 150 do 400 dne 21., št. 401 do 600 dne 22. decembra. — **Na izkaznice za IX. okraj** a) pri Leskovcu Medenu, Sv. Florijana ulica na št. 1 do 200 dne 24. decembra, b) pri gosp. Jelačinu, Cojzova cesta na št. 201 do 400 dne 24. decembra, c) pri gosp. Jesetu, Rimska cesta na št. 401 do 600 dne 24. decembra. — Na vsako sivo rodbinsko izkaznico se dobi ½ litra petroleja za 28. vin. Prihodnja prodaja petroleja za rodbine se razpiše na nove petrolejske izkaznice. — Pripomni se — da se popolno rajoniranje petroleja ne more uvesti — ker ni toliko petroleja na razpolago — temveč je bilo treba izrabiti vsak liter petroleja ki preostane v kaki trgovini po kritju potrebščine dotičnega okraja. Sodov pa ni mogoče pretakati.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Josip Petejan.
Tisk „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani.

BOŽIČ, krasni praznik požrtovalne ljubezni, je tu! Težki čas, ki postavlja vsako posamezno življenje v službo za celokupnost, naj da tudi naši ljubezni in darežljivosti pravo smer.

Naše veselje in naša žalost je tesno spojena z usodo domovine. Srečo in bodočnost naših otrok pa zagotovi sijajni uspeh.

VII. vojnega posojila.

Le-to naj premisli vsakdo pri izbiranju

božičnih daril.

Na božični dan izpolnimo svojo dolžnost napram domovini, poskrbimo za svoje drage

z zavarovanjem na vojno posojilo.

Da zagotovite svojim otrokom brez vsakega daljnjega plačevanja stroške za **učenje** ali **oskrbo**, plačate enkrat za vselej za vsakih K 100·— nominale VII. vojnega posojila

za zavarovanje na	10 let	K 59·13,
„ „ „	12 „	„ 53·73,
„ „ „	15 „	„ 46·34,
„ „ „	16 „	„ 43·76,
„ „ „	18 „	„ 39·71,
„ „ „	20 „	„ 35.67.

To je pač najboljše in najumestnejše božično darilo, ki ga more zamisliti požrtovalnost in skrb za bodočnost. — Časi so resni in veliki! Dnevi odločitve se bližajo. Skozi oblake težke sedanjosti se blišči toli zaželjeni mir! Naj prineso božični dnevi vsem srečo in blagostanje, naj užgo v srcih otrok, za katerih bodočnost in svobodo se bojujemo, ljubezen do domovine za vse čase!

C. kr. avstr. vojaški zaklad za vdove in sirote, zavarovalni oddelek.

Zavarovanja se sklepajo na temelju pogodbe pri c. kr. priv. življenski zavarovalnici **AVSTRIJSKI FENIKS** na **Dunaju.**

Pojasnila dajejo in predloge sprejemajo: deželna poslovalnica c. kr. avstr. vojaškega zaklada za vdove in sirote, zavarovalni oddelek, **Ljubljana**, Frančevo nabrežje 1, vse okrajne poslovalnice in njih pooblaščenci.

Na pismeno zahtevo Vas obišče pooblaščeni zastopnik našega zavoda.